

СТЕВАН БОШКОВИЋ – ЖИВОТ И ДЕЛО
Поводом 150 година од рођења

SERBIAN ACADEMY OF SCIENCES AND ARTS

S C I E N T I F I C M E E T I N G S

Book CLXXXIV

DEPARTMENT OF MATHEMATICS, PHYSICS AND GEOSCIENCES

Book 7

STEVAN BOŠKOVIĆ – LIFE AND WORK

On the occasion of the 150th anniversary of his birth

Accepted at the 4th meeting of the Department of Mathematics, Physics and Geosciences,
held on 24 May 2019, on the basis of peer review carried out by Academician *Vidojko Jović*,
Saša Bakrač, PhD and *Slaviša Tatomirović*, PhD

E d i t o r s

Academician Vidojko JOVIĆ

Saša BAKRAČ, PhD

B E L G R A D E 2 0 1 9

СРПСКА АКАДЕМИЈА НАУКА И УМЕТНОСТИ

Н А У Ч Н И С К У П О В И

Књига CLXXXIV

ОДЕЉЕЊЕ ЗА МАТЕМАТИКУ, ФИЗИКУ И ГЕО-НАУКЕ

Књига 7

СТЕВАН БОШКОВИЋ – ЖИВОТ И ДЕЛО

Поводом 150 година од рођења

Примљено на IV скупу Одељења за математику, физику и гео-науке који је одржан
24. маја 2019. године, на основу рецензија академика *Видојка Јовића*,
др *Саше Бакрача* и др *Славише Татомировића*

У р е д н и ц и

академик Видојко ЈОВИЋ

др Саша БАКРАЧ

Б Е О Г Р А Д 2 0 1 9

Издаје
Српска академија наука и уметности
Кнеза Михаила 35, Београд
и
Војногеографски институт
Мије Ковачевића 5, Београд

Технички уредник
Никола Стевановић

Лектор и коректор
Младенка Савичић

Тираж
400

Штампа
Colorgrafx, Београд

ISBN 978-86-7025-846-4

© Српска академија наука и уметности 2019

САДРЖАЈ

ВИДОЈКО ЈОВИЋ	
<i>150 година од рођења академика Стевана П. Бошковића</i>	9
СТЕВАН РАДОЈЧИЋ	
<i>Стеван П. Бошковић – живот и дело</i>	11
STEVAN RADOJČIĆ	
<i>Stevan P. Bošković – life and work</i>	24
САША БАКРАЧ	
<i>Стеван П. Бошковић и Географско одељење у Великом рату</i>	25
САША БАКРАЧ	
<i>Стеван П. Бошковић и Географически оддел в Большой войне</i>	37
СЛАВИША ТАТОМИРОВИЋ, ЗОРАН СРДИЋ, РАДОЈЕ БАНКОВИЋ, НИКОЛА БАБИЋ	
<i>Допринос генерала Стевана П. Бошковића у раду војне геодетске службе између два светска рата (1920–1941)</i>	39
SLAVIŠA TATOMIROVIĆ, ZORAN SRDIĆ, RADOJE BANKOVIĆ, NIKOLA BABIĆ	
<i>General Stevan P. Bošković's contribution to the work of military geodetic services between the two world wars (1920–1941)</i>	56
НИКОЛА БАБИЋ, ЗОРАН М. СРДИЋ	
<i>Стеван П. Бошковић – пионир астрогеодетских радова на нашем простору</i>	59
NIKOLA BABIĆ, ZORAN M. SRDIĆ	
<i>Stevan P. Bošković – a pioneer of astrogeodetic works in our region</i>	73
МИРЧЕТА ВЕМИЋ	
<i>Стеван П. Бошковић – академик САН</i>	75
МИРЧЕТА ВЕМИЧ	
<i>Стеван П. Бошковић – академик Србской академии наук</i>	97

Chomsky

ВИДОЈКО ЈОВИЋ

150 ГОДИНА ОД РОЂЕЊА АКАДЕМИКА СТЕВАНА П. БОШКОВИЋА

Пре век и по, 1868. године, родили су се значајни научници, професори, писци, јавне личности у Србији: Михаило Петровић Алас, Стеван Бошковић (генерал, академик), Павле Поповић (историчар књижевности, академик), Алекса Шантић, Михаило Гавриловић (историчар, дипломата), Тихомир Ђорђевић (етнолог, академик), Никола Несторовић (архитекта), Владимир Д. Ласкарев (геолог, академик) и други. Сви они заслужују наше поштовање и захвалност за све оно што су учинили за нашу науку и културу.

Генерал Стеван П. Бошковић имао је буран живот који му је био наметнут околностима и временом у којем је живео и стварао. Пореклом из Зајечара, где је започео школовање, рано се определио за војничку каријеру и геодетску службу. У Београду је завршио Војну академију (1889) и три године службовао у Нишу. Велика радозналост, проницљиви дух и жеља и потреба за усавршавањем одвели су га у Санкт Петербург, где је провео седам година (1892-1899). Тај боравак у царској Русији потпуно је определио његов животни пут. Стекавши најбоље образовање из области картографије, геодезије и астрономије, био је спреман да то примени у Србији и пренесе другима.

По повратку у Београд 1899. године постављен је за професора геодезије Више школе Војне академије и руководио је радовима војногеодетске службе Србије (касније Југославије).

Његова је велика заслуга што је Србија добила прву тригонометријску и нивелманску мрежу, а то је омогућило и тачан топографски премер већих градова у Србији. Слично је учинио и у Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца и касније у Југославији. Тако успостављена геодетска мрежа повезана је са околним државама на Балканском полуострву и читавом Европом. Као веома образовани официр у подручју геодезије, Стеван Бошковић бавио се и астрономским испитивањима и мерењима, новим техничким решењима и усавршавањима геодетских и астрономских инструмената.

Стеван Бошковић је организовао израду карте 1 : 100.000 у Југославији, што је и утицало да се за Основну геолошку карту Југославије после Другог светског рата узме иста размера.

У чин генерала унапређен је 1923. године. Више деценија био је начелник Војногеографског института у Београду и ту оставио неизбрисиви траг свог деловања и залагања за модерну институцију те врсте.

Учествовао је као представник Српске краљевске академије и Министарства војске и морнарице на конгресима Међународне геодетске и геофизичке уније у Риму (1922), Мадриду (1924), Прагу (1927), Стокхолму (1930), Лисабону (1933) и Единбургу (1936), као и на конгресима Међународне географске уније у Кембриџу (1928), Паризу (1931), Варшави (1934) и Амстердаму (1938) и на конгресима словенских географа и етнографа у Прагу (1924), Кракову (1927) и Београду (1930).

Заслужан је за оснивање бројних удружења и институција у Србији и Југославији, а такође био је члан многих научних и стручних друштава у више земаља: редовни члан Скопског научног друштва (1925), дописни члан Чехословачког географског друштва (1926), дописни члан Украјинског научног друштва „Шевченко” (1928), редовни члан Познањског научног друштва (1932), редовни члан Берлинског географског друштва (1933), редовни члан Америчког географског друштва (1933) и редовни члан Америчке академије политичких наука (1936). Дописни члан Југословенске академије знаности и умјетности постао је 1934. године.

За дописног члана Српске краљевске академије изабран је 1932, за дописног члана Српске академије наука 1948, а за редовног члана Српске академије наука 1955. године.